

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні Вченої ради

Мелітопольського державного педагогічного університету

імені Богдана Хмельницького

від 17.06.2015 року

протокол № 12

Голова Вченої ради

[Signature]
В.В.Молодиченко

ПОЛОЖЕННЯ *N 165*

**ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ
ПЕРШОКУРСНИКІВ
МЕЛІТОПЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

I. Загальні положення

1.1. Положення про організацію соціально-психологічної адаптації першокурсників (далі положення) Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького є документом, що розкриває мету, завдання, основні напрями й форми роботи, визначає відповідальних за кожен етап адаптації, а також порядок їх взаємодії при проведенні адаптаційних заходів.

1.2. Соціально-психологічна адаптація (далі - СПА) першокурсників Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (далі - університет) є процесом внутрішньої інтеграції (об'єднання) групи студентів-першокурсників та інтеграцію її зі студентським оточенням в цілому, що забезпечує прийняття першокурсниками норм і цінностей нового освітнього середовища, форм соціальної взаємодії, навчальної та наукової діяльності, збереження психологічного здоров'я. СПА є невід'ємною складовою освітнього процесу в університеті і потребує створення оптимальних соціально-психологічних умов для саморозвитку, самовиховання, самореалізації особистості студента-першокурсника.

1.3. Положення про організацію соціально-психологічної адаптації

першокурсників Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького базується на: Конституції України, Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р., Положенні про психологічну службу в системі освіти України, Статуті університету, Стратегії розвитку Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького на 2013-2023 р.

1.4. СПА першокурсників університету здійснюється всіма учасниками освітнього процесу (ректором, проректорами з навчальної, наукової роботи, куратором по роботі зі студентською молоддю, директором інституту, деканами факультетів та їх заступниками, завідувачами кафедр факультетів (інституту), керівниками інших структурних підрозділів університету, кураторами академічних груп, професорсько-викладацьким складом, працівниками психологічного центру університету), які відповідають за певний етап (процедуру) адаптації в межах своєї компетенції. До організації СПА першокурсників університету можуть залучатися інші особи, участь яких викликана організаційно-управлінською необхідністю.

1.5. Принципи організації СПА першокурсників:

рівноправність та конструктивна співпраця усіх учасників СПА

- 1) людино(ви)мірності;
- 2) аксіологізації індивідуальних екзистенцій;
- 3) суб'єктивного інтернального/екстернального контролю;
- 4) синергетики;
- 5) соціальної детермінованості;
- 6) доступності;
- 7) гуманістичної спрямованості;
- 8) гнучкості;
- 9) науковості й компетентності;
- 10) інформаційної достатності;
- 11) зворотнього зв'язку;
- 12) єдності психодіагностики та психокорекції;
- 13) діалогічної взаємодії між клієнтом та психологом;
- 14) особистісно-орієнтованого підходу;
- 15) конфіденційності.

2. Мета та завдання соціально-психологічної адаптації першокурсників

2.1. Основною метою організації соціально-психологічної адаптації є всебічне сприяння процесу та результату активного освоєння першокурсниками нових умов і вимог культурно-освітнього середовища шляхом прийняття його цінностей, норм поведінки; створення сприятливих умов для особистісного зростання і становлення студентів.

2.2. Основні завдання СПА першокурсників університету:

- 1) виявлення адаптаційних можливостей та ресурсів першокурсників;
- 2) створення позитивного емоційного фону, сприятливої суб'єкт-суб'єктної діалогічної взаємодії між студентами, студентами та викладачами, студентами та куратором академічної групи;
- 3) сприяння соціальному, інтелектуальному, емоційному та моральному благополуччю студентів;
- 4) сприяння поліпшенню соціально-психологічного клімату в академічних групах;
- 5) формування позитивних групових норм спілкування студентів для підвищення згуртованості групи;
- 6) сприяння формуванню активної життєвої позиції, розвитку соціальної активності студентів;
- 7) сприяння ефективному здійсненню першокурсниками навчальної, наукової, організаційної діяльності в освітньому просторі вищої школи тощо;
- 8) інші заходи щодо адаптації першокурсників університету.

3. Основні напрями та форми роботи щодо організації СПА першокурсників

3.1. Організація СПА першокурсників здійснюється в межах реалізації науково-освітньої діяльності в університеті та забезпечується через основні напрями діяльності усіх учасників навчально-виховного процесу, які задіяні у впровадженні заходів по адаптації.

3.2. Цілі, завдання та напрями роботи щодо організації СПА першокурсників здійснюються у різноманітних формах освітньої, наукової, навчально-виховної, психологічної діяльності в залежності від етапів та процедури адаптаційного процесу (кураторські години, тематичні семінари, круглі столи, лекторії, консультації тощо).

3.3. Налагодження співпраці з практичними психологами загальноосвітніх навчальних закладів та коледжів щодо визначення психологічних настанов старшокласників, які мають намір стати студентами.

4. Розподіл обов'язків при організації СПА першокурсників

4.1. В заходах по СПА першокурсників приймають участь як професорсько-викладацький склад, так й співробітники структурних підрозділів університету та несуть повну відповідальність щодо здійснення цих заходів.

4.2. До складу науково-педагогічних співробітників, які залучені у процес СПА першокурсників входять: куратор з організаційно-виховної роботи зі студентською молоддю; куратор з питань соціально-психологічної адаптації студентів; заступники директора (деканів) з виховної роботи; куратори академічних груп; практичні психологи; соціальні педагоги.

4.3. Права співробітників, які залучені у процес СПА першокурсників:

- 1) обирати напрями, види та форми організації СПА першокурсників;
- 2) брати участь в обговоренні усіх питань щодо СПА першокурсників;
- 3) брати участь у роботі конференцій, семінарів та інших заходів, що проводяться при організації СПА першокурсників;
- 4) отримувати методичну, інформаційну та іншу допомогу з боку університету;
- 5) здійснювати інші заходи щодо адаптації першокурсників університету.

4.4. Науково-педагогічних співробітників, які задіяні у СПА першокурсників зобов'язані:

- 1) дотримуватись Положення про СПА першокурсників;
- 2) виконувати усі доручення, накази, розпорядження керівництва

університету щодо організації СПА першокурсників в межах своєї компетенції.

4.5. В межах організації СПА першокурсників провідну функцію виконують куратор з організаційно-виховної роботи зі студентською молоддю, куратор з питань соціально-психологічної адаптації студентів які:

- 1) у серпні складають та затверджують план роботи з оптимізації СПА першокурсників;
- 2) здійснюють організацію заходів, координацію та контроль якості роботи усіх структурних підрозділів університету, які задіяні в оптимізації СПА першокурсників;
- 3) репрезентують діяльність щодо організації СПА першокурсників;
- 4) здійснюють керівництво поточною роботою;
- 5) підтримують зворотній зв'язок з усіма структурними підрозділами університету, що задіяні в оптимізації СПА першокурсників на всіх етапах адаптаційного процесу;
- 6) визначають якість адаптаційних заходів та роботи структурних підрозділів, що задіяні в оптимізації СПА першокурсників;
- 7) аналізують ефективність СПА першокурсників та постійно звітують ректорові університету щодо її успішності;
- 8) здійснюють інші заходи щодо адаптації першокурсників університету.

4.6. З метою сприяння соціальній адаптації першокурсників, організації їх виховної роботи заступники директора інституту та деканів факультетів з виховної роботи:

- 1) здійснюють організаційно-виховну роботу в інституті та на факультеті під керівництвом директора інституту та деканів факультетів;
- 2) визначають основні напрями діяльності щодо організації СПА першокурсників в інституті та на факультеті;
- 3) складають та затверджують план роботи з оптимізації СПА першокурсників в інституті та на факультеті;
- 4) організовують та контролюють виховні заходи з оптимізації СПА першокурсників;

5) здійснюють контроль за дисципліною першокурсників;

6) підтримують зв'язки з батьками першокурсників, в разі необхідності викликають їх для бесід з приводу порушення навчальної дисципліни або правил проживання у гуртожитку, виникнення проблем соціальної адаптації;

7) здійснюють контроль за соціально-побутовими умовами першокурсників інституту та факультету (харчування, надання житла у гуртожитку, Центр здоров'я університету, надання первинної медичної допомоги через оздоровчий пункт);

8) організовують культурно-масові та спортивні заходи для першокурсників в інституті, на факультетах та в гуртожитках;

9) контролюють роботу кураторів академічних груп щодо СПА першокурсників;

10) складають щорічний звіт з організації СПА першокурсників та вчасно презентують його куратору по роботі зі студентською молоддю.

4.7. Допомогу у соціальній, навчальній, культурній та професійній адаптації надає куратор академічної групи, який:

1) планує свою роботу з першокурсниками з урахуванням організаційно-виховних заходів, що сприяють СПА першокурсників;

2) визначає форми роботи з першокурсниками в адаптаційний період (зустрічі з вченими, видатними громадянами міста, тематичні тижні, диспути, відвідування музеїв, виставок, конкурси, колективні творчі справи, екскурсії тощо);

3) відвідує гуртожиток з метою дослідження побутових умов, контролю дотримання першокурсниками Правил внутрішнього трудового розпорядку, проведення індивідуальної виховної роботи;

4) створює умови для формування групової згуртованості;

5) забезпечує в студентській групі атмосферу психологічної підтримки всіх її членів;

6) визначає особливості демографічного складу академічної групи;

7) забезпечує повноцінне та ефективне отримання першокурсниками

необхідної інформації;

8) підтримує зв'язки з батьками першокурсників, в разі необхідності викликає їх для бесід з приводу порушення навчальної дисципліни або правил проживання у гуртожитку, виникнення проблем соціальної адаптації;

9) відвідує семінари кураторів з питань оптимізації СПА першокурсників;

10) проводить індивідуальну та групову роботу, консультації з першокурсниками, які мають проблеми у соціальній адаптації;

11) критично оцінює результати соціальної адаптації першокурсників, систематично та вчасно підводить підсумки щодо її організації та звітує заступнику директора інституту чи декану факультету;

12) вживає інші заходи щодо адаптації першокурсників університету.

4.8. Орієнтаційний етап СПА першокурсників пов'язаний з роботою структурних підрозділів університету проводять співробітники цих структурних підрозділів, які:

1) ознайомлюють першокурсників зі структурним підрозділом, його особливостями, функціональними обов'язками та організаційною структурою;

2) здійснюють підтримку та надають допомогу першокурсникам в процесі їх СПА.

5. Роль Психологічного центру університету в оптимізації психологічної адаптації першокурсників

5.1. Оптимізація психологічної адаптації першокурсників здійснюється в межах діяльності Психологічного центру університету, який:

1) у серпні складає план роботи щодо оптимізації психологічної адаптації першокурсників;

2) створює сприятливі психологічні умови для першокурсників через реалізацію основних видів діяльності (діагностичної, просвітницької, консультативно-методичної, корекційно-розвивальної) у період психологічної адаптації до студентського життя, для професійного становлення студентів;

3) створює умови для підвищення психолого-педагогічної компетентності

викладачів, кураторів академічних груп і студентів ;

4) зберігає професійну таємницю щодо результатів консультування студентів-першокурсників;

5) щороку звітує про свою діяльність щодо оптимізації психологічної адаптації першокурсників ректорові університету та куратору по роботі зі студентською молоддю;

6) надає психологічні рекомендації усім учасникам освітнього процесу щодо оптимізації СПА першокурсників (за запитом);

7) здійснює інші функції з питань адаптації першокурсників університету.

5.2. Головні напрями та форми роботи Психологічного центру університету щодо оптимізації психологічної адаптації першокурсників:

1) психологічна просвіта – підвищення психологічної культури викладачів, першокурсників, кураторів академічних груп, забезпечення інформацією з психологічних проблем адаптації;

2) психодіагностика - визначення наявного рівня СПА першокурсників та діагностика впродовж усього періоду адаптації;

3) психоконсультативна допомога першокурсникам - аналіз та розв'язання психологічних проблем адаптації, пов'язаних з їхніми особистісними особливостями та обставинами життя, міжособистісними стосунками у групі (у разі необхідності та за потребою студентів, викладачів, кураторів).

5.3. Форми роботи Психологічного центру університету: індивідуальні та групові консультації, діагностика, корекційно-розвивальні тренінги, семінари кураторів, лекторії, круглі столи, диспути, популяризація психологічної літератури тощо.

6. Забезпечення, контроль та завершення СПА першокурсників

6.1. Для забезпечення СПА першокурсників ректорат університету, директорат інституту та деканати факультетів створюють необхідні умови для її ефективної організації, надають інформаційну, правову та фінансову допомогу першокурсникам.

6.2. Загальний контроль за процесом СПА першокурсників, її періодичними та підсумковими результатами здійснює ректорат університету.

6.3. Визначальними чинниками успішної СПА першокурсників є характер професійної орієнтації, ставлення до навчання і мотиваційний аспект освітньої діяльності.

7. Внесення змін і доповнень

7.1. В дане Положення можуть вноситися зміни та доповнення за рішенням Вченої ради університету, яке затверджується наказом ректора університету.

8. Відповідальність щодо організації соціально-психологічної адаптації першокурсників університету

8.1. Відповідальність щодо організації соціально-психологічної адаптації першокурсників університету покладається на: куратора з організаційно-виховної роботи зі студентською молоддю керівника психологічного центру; куратора з питань соціально-психологічної адаптації студентів; заступників директора (деканів) з виховної роботи.

ПОГОДЖЕНО

Юрист університету

О.Г. Мінкова

Виконавець

Фалько Н.М.

